

david diop

AFRIKA

mojoj majci

Afrika moja Afrika
 Afrika gordih ratnika u pradedovskim savanama
 Afrika moja prababa peva
 Kraj njene daleke reke
 Nikada te nisam poznavao
 Ali moj pogled je pun tvoje krvi
 Tvoja dobra crna krv je razlivena po poljima
 Krv tvoga znoja
 Znoj tvoga nada
 Rad robovanja
 Robovanje tvoje dece
 Afriko reci mi Afriko
 Da li si to onda ti čija ledja se savijaju
 I popuštaju pod teretom poniznosti
 Čija ledja podrhtavaju isarana crveno
 Koja kažu da biću na podnevnim drumovima
 Tada mi glas ozbiljno odgovara
 Žestoki sine to mlado i zdravo drvo
 To drvo tamo dole
 Veličanstveno usamljeno među belim krhkim cvetovima
 To je Afrika tvoja Afrika koja ponovo niče
 Koja se uporno i strpljivo obnavlja
 Čije voće malo po malo stiće
 Gorki miris slobode.

S engleskog prevela Marica MALETIĆ



jean-rene huguenin

savetovanje „novog romana“

Na Kongresu za slobodu kulture, pred mnogobrojnom publikom, nedavno je »novi roman« održao savetovanje. Tema: »Tragično i smisao u savremenom romanu«, dve zvezde: Alen Rob-Grije i Mišel Bitor. Prvi smatra da »svet nije ni smislen ni besmislen: on jeste«. Drugi, naprotiv: »Svako opisivanje ima neki smisao«. Blok-Mišel, Man Sperbe i Žan Divinjo učestvuju također u ovoj diskusiji.

Nekad je on vodio »Dnevnik nered-«. Prošlog utorka je održavao red. Našao je svoj put. Kao jedan od pretседnika administrativnog saveta on ima zdravo lice, slavno i kao odlikovano. Blok-Mišel je, dakle, otvorio diskusiju.

Za Rob-Grijea i njegovu školu otsada nikakva škola nije prihvatljiva sem one koju su oni odabrali. Tragično i smisao su za njih mistifikacija. Čovek je samo čovek i svet je samo svet.

Evo otvorene diskusije. Četiri govornika pokušaće sad uzaludno da je zaključe. Kažem govornici a ne pisci, jer tu je bio i Žan Divinjo. Zbog nesporazuma, ili vica, pozvali su autora »Zlato Republike« da govori o »novom romanu«. »Priznajem, izjavio je on uostalom na kraju konferencije, da sam bio veoma pometen ovom diskusijom«. Žvakao je cigaretu i bacao nešto uobraženi pogled činovnika koji radi i nedeljom. U međuvremenu, on je

ipak hrabro učestvovao: »Kazati da je egzistencija sama po sebi tragična, to mi izgleda kao literatura«. Bilo je to veće ispovedanja. Zabeležimo da, u dnu svog srca, Žan Divinjo ne prezire savim umetničko delo, ali pod uslovom da ono ima »više smisla« što čini »njegovu veličinu«.

MNOGO VIKE NI ZA STA

Alen Rob-Grije barata jednom furunom: Landrijevom furunom.

— To je bio, kaže on, najslavniji dokaz procesa. Hteli su da ona sve dokaže: ona je izazvala sve prepirke: naprimer, može li se u njoj izgoreti 40 žena? Furuna nikad nije htela da odgovori. Ona je bila tvrdoglava, uporna, nepomična: nije imala, sama po sebi, smisla.

Dok je govorio, Rob-Grije se igrao dugom olovkom, sa gumicom na kraju, koja se obično nosi za uvetom. Njegov glas je spor i mlad. Uopšte se ne prepoznaje pisac onih fantastičnih izjava o smrti zajednice i tragedije: večeras zagiadjuje oštine, zaobilazi, očarava.

»U rdjavim tradicionalnim romanima, dodaje, kad je junak žalostan, pada kiša. Dobri klasični romansijeri, koji poznaju ovu

zamku, brinu se da s vremena na vreme, kad je junak veseo, padne kiša. To je prvo odbijanje antropomorfizma. Hajdemo dalje i priznajmo da analiza duševnog stanja spada u apstraktnu oblast«.

Tada se podigao unjkav, nežan i pevuckajući glas Mišela Bitora: »Sve je ovo vrlo lepo, ali šta znači smisao? Roman je skup reči štampanih u jednoj knjizi. Ako vam je interesantan onda ono što čitate označava nešto što ima veze s vama. Inače, vi zatvarate knjigu. Govoriti o romanu bez smisla, znači reč bez smisla«.

»Tragično također znači koješta. Ali je izvesno da svaki roman, svako umetničko delo polazi od neke nesreće. Kad bi sve bilo dobro, ne bi se pisalo. Pobornici larpurlara su prosto oni koji se osećaju nemoćni da govore o toj nesreći«.

DISKUSIJA O FURUNICI

Od tog trenutka sve se pobrkalo: iskopavši ponovo Landrija, Blok-Mišel vrši kontranapad: »Vi ste govorili o furuni »tvrdoglavoj i upornoj«, kaže on, vi ste se za dlaku poslužili antropomorfizmom«.

Rob-Grije priznaje svoju ponrešku: »Ponovo ću početi svoje

(nastavak na 15 strani)

CANE ANDREEVSKI

došli smo

1.

Došli smo,
 ne samo radi nas
 i radi našeg zelenog sna
 u ovu vrevu;
 ne samo radi našeg krvotoka
 u ovo praskozorje;
 došli smo
 da budemo laste
 u ovom proleću,
 ili prvi leptir
 u rukama nekog deteta.

2.

Sneg se ne topi sam,
 seme ne klija samo,
 grozdovi ne rade sami od sebe;
 došli smo
 da budemo južni vetar,
 da budemo topla vlaga,
 da budemo sunce
 i crvena pesma grozdova.

3.

O, živote,
 dočekuješ nas drenovim štapom;
 pa eto,
 ipak smo došli,
 da nam prebrojavaš rebra.

4.

O, živote,
 meriš nas mračnim okom
 i vući pohlepni
 viju u toj crnoj jami;
 ali mi nismo pokolenje
 krotkih jaganjaca
 — naša žučnost
 čvrst kolac delje
 da ga zabode
 — u tvoje oko.

6.

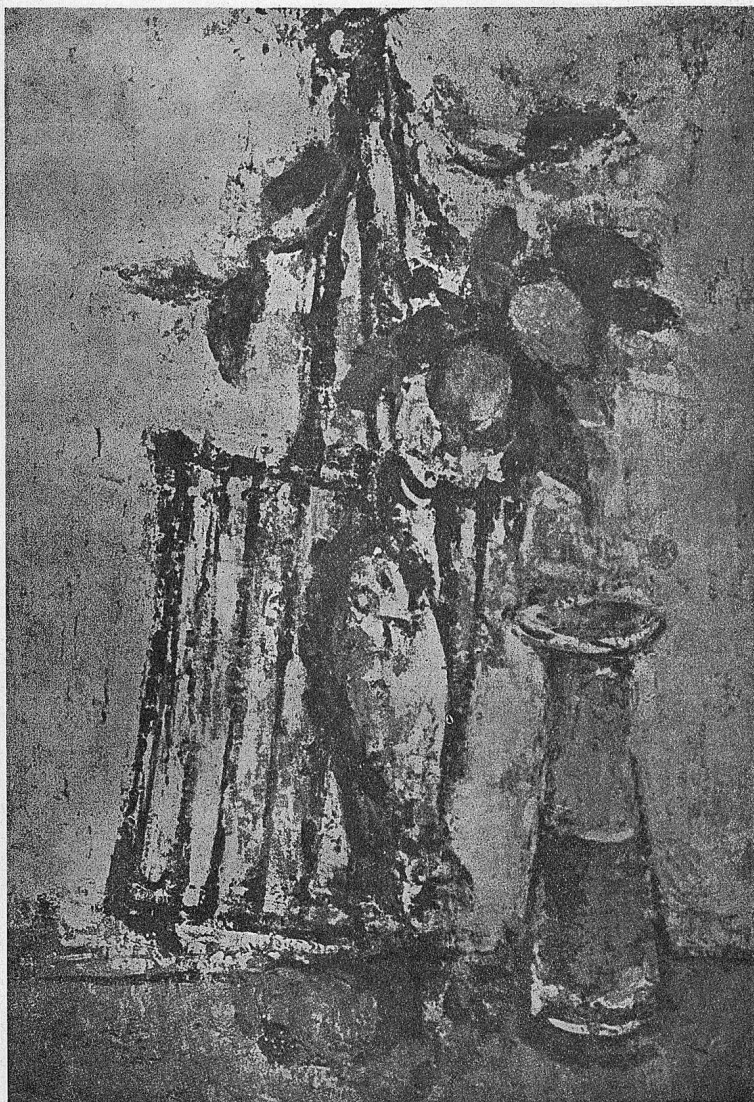
Došli smo,
 da pretočimo vino,
 staro vino otaca,
 i sa slasnom jezom
 svoj deo da ispijemo.
 Došli smo,
 da pretočimo vino,
 novu bistrinu da mu ulijemo
 i takvog da ga predamo
 onim žednicima
 koji idu iza nas.

10.

Došli smo,
 ne samo radi nas
 i radi našeg zelenog sna
 u ovu vrevu;
 ne samo radi našeg krvotoka
 mladalačke ljubavi
 u ovo praskozorje.

S makedonskog preveo Vlada UROŠEVIĆ

CANE ANDREEVSKI rođen je 1930 g. Njegova prva zbirka pesama „Dobrota“ („Dobrina“, 1956) naišla je na jednodušnu pozitivnu ocenu kritike. Ima i zbirku pesama za decu „Jagode“.



iluminov

mišo milunović